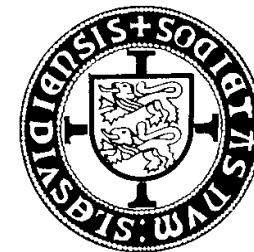


## Hammerslagspris ved medlemssalg og auktion den 14. marts 2006

Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris
1	0	22	20	43	65	64	0	85	10	106	5
2	68	23	46	44	30	65	0	86	10	107	720
3	30	24	30	45	0	66	20	87	30	108	350
4	30	25	70	46	50	67	20	88	92	109	370
5	30	26	22	47	36	68	20	89	105	110	300
6	0	27	52	48	52	69	15	90	84	111	150
7	0	28	52	49	0	70	600	91	50	112	0
8	350	29	30	50	0	71	9100	92	0	113	20
9	0	30	44	51	0	72	16	93	90	114	50
10	40	31	30	52	0	73	5	94	0	115	26
11	40	32	30	53	0	74	42	95	0	116	28
12	0	33	110	54	0	75	175	96	74	117	28
13	5	34	20	55	0	76	26	97	0	118	28
14	16	35	20	56	0	77	10	98	0	119	0
15	20	36	10	57	0	78	40	99	0	120	10
16	5	37	40	58	0	79	32	100	0	121	0
17	34	38	810	59	0	80	50	101	0	122	155
18	26	39	390	60	0	81	50	102	46	123	0
19	26	40	600	61	0	82	0	103	580	124	100
20	28	41	490	62	0	83	5	104	570	125	0
21	40	42	700	63	0	84	0	105	560	©	

Numismatisk Forening afholder medlemsmøde med auktion  
**tirsdag den 12. september 2006 kl. 19.30**  
 i NygadeHuset i Aabenraa.

# Numismatisk Forening for Nord- og Sydslesvig




---

Nr. 1                      12 september 2006                      Auktion nr. 370                      46. årgang

---

## Glimt fra Grønlands mønthistorie.

Grønland er med sine to millioner kvadratkilometer verdens største ø. Beliggenheden er i det nordvestlige Atlanterhav afgrænset mod nord af Kap Morris Jesup og mod syd af Kap Farvel. Grønland blev opdaget af den i hjemlandet Norge og på Island fredløse drabsmand Erik den Røde, da han år 982 sejlede ud fra Snæfellsnes i den hensigt at finde Gudbjørns skær, det skær som var opkaldt efter Ulf Krages søn Gudbjørn, og hvorpå denne strandede år 877, da hans skib af en storm blev drevet til havs vest for Island.

Det var Erik den Røde, der gav Grønland navn, og efter en rejse til Island startede han sin næste færd mod landet med det lokkende navn med en flåde på 35 skibe, hvoraf dog kun de 14 nåede målet.

Omkring år 1400 mistede Grønland dog kontakten med Norden, da de sidste nordboere forsvandt. Da Grønland blev genopdaget 1585 af John Davis, efter hvem Davisstrædet har navn, var det kong Christian IV, der nogle år senere sikrede dansk suverænitet i konkurrence med hollandske hvalfangere, som drev handel i Grønland, og 1721 indledte Hans Egede sin kolonisation og mission på øen.

Efter tabet af Norge 1814 forblev Grønland knyttet til Danmark som koloni, men ved grundlovsrevisionen af 1953 fik Grønland status som et dansk amt, og nu har landet hjemmestyre. I Grønland bruger man de almindelige danske mønter og pengesedler, men det har før i tiden været anderledes. I kolonitiden indtog Grønland nemlig også på det numismatiske område en særstilling, idet de nu kendte grønlandske penge mærkelig nok ikke var mønter men papirpenge - anvisninger udstedt af direktionen for Den Kgl. Grønlandske Handel 1803 til brug for kolonien Julianehåb. Derimod kan den ældst kendte mønt tidligst være præget 1859 af et privat firma, som havde koncession på virksomhed i Grønland.

Til sammenligning kan nævnes, at den ældste mønt fra en anden dansk koloni Trankebar er præget 1637, og at den første mønt fra Dansk Vestindien bærer årstallet 1740.

Medlemsblad for:  
**Numismatisk Forening  
for Nord- og Sydslesvig**

**Redaktion:**

Palle Gulddahl  
Slotsbakken 5  
6300 Graasten

Gengivelse af artikler kun  
efter indhentet tilladelse  
og med kildeangivelse.

**Formand:**

Henning Kjær  
Kærmindevej 17  
6400 Sønderborg.

Telefon:  
74 43 34 82

Fakjaer@mail.tele.dk

**Kommissioner:**

Faste bud på  
medlemssalgslisten og  
auktionslisten modtages af  
Jens Madsen  
Jørgensby 14  
6310 Broager  
TLF. 74 44 95 63  
jensmadsen@stofanet.dk

Oplag: ca. 165 stk.

Foreningens vedtægter kan  
altid rekvireres hos  
formanden.

[www.alskens.dk/numis/](http://www.alskens.dk/numis/)  
[www.gladsaxegymnasium  
.dk/2/](http://www.gladsaxegymnasium.dk/2/)

Tryk: Langenberg  
Sønderborg

## Private Mønter.

Flere danske og udenlandske firmaer, som havde koncession på Grønland lod fremstille private mønter til brug for eget område. Blandt dem kan nævnes A. Gibbs & Sons, London. Øresunds Chemiske Fabrikker, København. Grønlandsk Minedrift, der bl.a. drev Josva Kobbermine ved Alanggorssuak og Kryolit Mine og Handelsselskabet, Ivigtut. Dette selskab brugte i begyndelsen nogle ret primitive mønter udstanset af zinkplade, men fra 1922 blev de erstattet af nye mønter udført af medaillør Gunnar Jensen og slået på Den kgl. Mønt i København. Forsiden bærer selskabets gamle våbenmærke, en isbjørn på et vinget skjold flankeret af hakke, skovl og spade samt omskriften »IVIGTUT KRYOLITBRUD 1922«.

Udmøntningen omfatter 10 og 2 kroner samt 50 og 25 ører, hvoraf de tre mindste blev præget i hvidt metal, kobbernikkel, men for at fremhæve dens større værdi blev 10 kronen præget i et gult metal, aluminiumsbronze - i øvrigt første gang dette senere så kendte metal blev anvendt på Den kgl. Mønt. I 1910 oprettede Knud Rasmussen i Kap York distriktet den arktiske station Thule, der dels skulle være videnskabelig ekspeditionsbasis, dels handelsplads for polareskimoerne, og her indførte han sine egne mønter fremstillet af firmaet L. Chr. Laur i Nürnberg. De ældste bærer årstallet 1910, det år stationen blev grundlagt, og pålydendet er henholdsvis 500, 100, 25, 10 ører.

Nye typer med årstallet 1932 og pålydende 5 eller 10 kroner kom senere til, og alle mønterne er fremstillet af aluminium.

## Officielle mønter.

Grønlands Styrelse, der som et administrativt organ under statsministeriet indtil 1950 varetog grønlandske spørgsmål, lod i 1926 præge specielle mønter, der skulle være lovligt betalingsmiddel over hele Grønland. Det drejer sig om 1 krone og 50 ører, slået i aluminiumsbronze og 25 ører i kobbernikkel.

Mønterne har på forsiden det kronede danske løveskjold og på bagsiden en isbjørn. Disse mønter findes kun med årstallet 1926, men 25 øren forekommer både med og uden midterhul. Årsagen er den, at det kneb svært for de grønlændere, som ikke kunne læse, at skelne mellem 25 øren og 1 kronen, og derfor blev hele beholdningen af 25 ører under krigen i 1940 sendt til USA for at få udstanset et hul i centrum af mønten. I øvrigt blev en 5 krone med samme løveskjold og isbjørn fremstillet af messing i USA 1944, men i modsætning til de andre mønter, der er slået i Danmark, mangler den selvfølgelig mærket for Den kgl. Mønt, et lille hjerte og initialerne GJ for medaillør Gunnar Jensen, samt HCN for møntdirektør Hans Christian Nielsen.

Den Kgl. Grønlandske Handel, et statsdrevet selskab, der i 1776 fik monopol på at varetage al handel, vare- og passagertransport på Grønland samt på at bearbejde grønlændernes produkter, lod i 1957 Den kgl. Mønt i København slå 1 krone i aluminiumsbronze. Mønterne har på bagsiden pålydendet 1 KRONE omgivet af en bladkrans, mens forsiden har to skjolde under samme krone. Den ene har tre løver og det andet en isbjørn. I øvrigt findes mønter slået i 1960 og 1964 med samme motiv men i kobbernikkel. Disse mønter blev inddraget 1967, og siden er almindelige danske mønter benyttet.

Foranstående, der langtfra er en fuldstændig gennemgang af Grønlandske mønter, er blot små glimt fra Grønlands spændende mønthistorie. Det er tænkt som en smagsprøve, der måske kan give møntsamlere appetit på at dyrke dette lærerige samleområde.

*S. A. Kristiansen. Jyllands Posten 30. juni 1979.*

*Artiklen blev første gang bragt i blad nr. 309*